

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501002 Geografia i ordenació del territori	OT	3	0
2501002 Geografia i ordenació del territori	OT	4	0
2501919 Estadística Aplicada	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Joaquín Recaño Valverde

Correu electrònic: Joaquín.Recano@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

La comunicació es farà en català i espanyol

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Objectius

L'assignatura s'imparteix com a optativa al Grau de Geografia i Ordenació del Territori.

L'objectiu és introduir als alumnes al coneixement de les característiques de la Demografia Local i regional, les seves fonts d'informació, el càlcul d'indicadors demogràfics i espacials a escala local, la interpretació d'aquests indicadors i la realització de projeccions locals de població. L'orientació és eminentment pràctica aplicant els procediments demogràfics mitjançant el software MS Excel, SPSS i altres programes senzills que s'explicaran al llarg del curs.

Els objectius concrets són:

1. Introduir a l'alumnat en els conceptes bàsics de la Demografia Local i Regional i de les àrees petites
2. Conèixer les fonts demogràfiques i socioeconòmiques de caràcter local i regional
3. Tractament de grans bases de dades demogràfiques
4. Estimar i calcular indicadors demogràfics locals i regionals decidint el grau de significació d'aquests indicadors.
5. Aplicar l'estadística espacial a la confecció d'indicadors demogràfics locals i regionals
6. Conèixer els mètodes d'estimació de la segregació residencial i interpretar aquests indicadors
7. Realitzar projeccions locals de població mitjançant un software ad-hoc i interpretar els resultats
8. Argumentar els resultats obtinguts a la representació gràfica, exploració i anàlisi de la informació per descriure i caracteritzar territoris a escala infra-municipal, local i regional

Competències

Geografia i ordenació del territori

- Analitzar i explicar els esdeveniments del món actual des d'un punt de vista geogràfic.
- Analitzar i interpretar problemes demogràfics.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Sintetitzar i transmetre les problemàtiques geogràfiques als mitjans de comunicació.

Estadística Aplicada

- Identificar i seleccionar les fonts d'obtenció de dades i depurar-les per tractar-les estadísticament.
- Identificar la utilitat i la potencialitat de l'estadística en les diferents àrees de coneixement i saber aplicar-la adequadament per a extreure'n conclusions rellevants.
- Interpretar resultats, extreure conclusions i elaborar informes tècnics.
- Resumir i descobrir patrons de comportament en l'exploració de les dades.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les principals dinàmiques del món actual des d'un vessant geogràfic.
2. Classificar els problemes relacionats amb els diferents fenòmens demogràfics.
3. Comunicar els principals fenòmens demogràfics i els processos migratoris per explicar els esdeveniments del món actual.
4. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
5. Descriure els diferents fenòmens demogràfics.
6. Descriure els processos migratoris a diferents escales regionals.
7. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
8. Explorar els fenòmens demogràfics a diferents escales regionals i veure si presenten patrons de comportament.
9. Identificar i seleccionar les fonts d'informació més importants per a l'anàlisi demogràfica, i les maneres de gestionar aquesta informació.
10. Identificar les eines estadístiques específiques de l'anàlisi demogràfica i utilitzar-les de manera apropiada per a extreure'n conclusions.
11. Redactar propostes innovadores
12. Resoldre problemes de manera autònoma.
13. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.

Continguts

Bloc 1. El concepte de Demografia Local i regional

Unitat 1.1 La demografia de les àrees petites: conceptes i definició

Unitat 1.2 Les persones i les llars: apunts de demografia residencial

Unitat 1.3 Les fonts locals i regionals d'informació demogràfica i socioeconòmica

Bloc 2. Construcció d'indicadors demogràfics locals i regional

Unitat 2.1 Tractament de grans bases de dades demogràfiques: Padró continu, censos, moviment natural i dinàmica migratòria

Unitat 2.2 Interpretació dels indicadors demogràfics locals de dinàmica i estructura

Unitat 2.3 Mètodes d'estimació d'indicadors demogràfics locals i regionals

Unitat 2.4 Tècniques d'estandardització aplicades a l'escala local i regional

Unitat 2.5 Aplicació de l'estadística espacial a l'anàlisi de indicadors demogràfics locals i regionals.

Bloc 3. La segregació residencial

Unitat 3.1 El concepte de segregació residencial i l'escala local

Unitat 3.2 Càlcul d'indicadors de segregació residencial

Bloc 4 Projeccions demogràfiques a escala local

Unitat 4.1 Definició, conceptes i mètodes claus de les projeccions locals

Unitat 4.2 Estudi de cas: realització d'una projecció local

Metodologia

El curs s'estructura a partir d'activitats dirigides i autònomes on l'alumne aprendrà a desenvolupar-se en els continguts de l'assignatura amb el suport del professor a diferents nivells.

- /
- /
- /

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals, realització de pràctiques dirigides i de treball de curs al laboratori d'informàtica	45	1,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Tipus: Supervisades			
Realització de pràctiques i de treball de curs al laboratori d'informàtica	22	0,88	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Tutories de treball de curs	3	0,12	1, 7, 11, 12
Tipus: Autònomes			
Estudi personal, preparació proves	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Finalització de les pràctiques i dels treballs del curs	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13

Avaluació

L'avaluació del curs es compon de quatre grans blocs:

- Exàmens teòrics i pràctics. Dos exàmens, el primer es correspon als blocs 1 i 2 i el segon als blocs 3 i 4. Cada examen representa el 15 per cent de la nota final.

- Pràctiques individuals sobre els blocs 1, 2 i 3. Es realitzaran al voltant de 8-10 pràctiques individuals obligatòries que puntuaran un 40 per cent de la nota.
- Treball de curs. Treball individual on es realitzarà una aplicació pràctica dels continguts del bloc 4. Un 20 per cent de la nota.
- Participació en classe. Un 10 per cent de la nota.

Aspectes clau a tenir en compte en l'avaluació:

- La realització dels examens, les pràctiques i el treball és obligatòria per aprovar el curs.
- El plagi o còpia d'un exercici tindrà un 0. La repetició de còpia tindrà com a conseqüència suspendre l'assignatura.
- Per fer mitjana és necessari aprovar els examens, les pràctiques i el treball.
- La presentació de les pràctiques fora del termini establert reduirà la nota de la pràctica en un 20 per cent.
- Es farà reavaluació de les pràctiques i el treball sempre que s'hagin presentat dins del termini establert.
- Es farà reavaluació final dels examens sempre i quan s'hagin presentat a l'avaluació dels dos exàmens parcials.
- Els alumnes que no arribin en la fase de reavaluació al mínim establert seran catalogats com NO AVALUABLES.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmens teòrics i pràctics	30 per cent	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 13
Participació en classe	10 per cent	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12
Pràctiques individuals	40 per cent	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 12, 13
Treball de curs	20 per cent	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13

Bibliografia

EGGERICKX, T. i POULAIN, M. (1996) "De la variabilité des paramètres démographiques pour les petites populations", Espace, populations, sociétés, 14 (1) 93-102

ESTEVE, A. i RECAÑO, J. (2006) "(Re-)visitando García Faria. Un estudio de los factores espaciales y medioambientales de la mortalidad en la Barcelona de finales del siglo XIX" Revista de Demografía Histórica, Vol. 24, Nº 1, 2006 , págs. 121-180

MÓDENES J.A. i LÓPEZ , J. (2001), Els joves catalans en el 2011: els canvis que vénen, Barcelona, Secretaria General de Joventut, Col·lecció Estudis, 4, Generalitat de Catalunya.

MÓDENES, J.A. (2008). "Movilidad espacial, habitantes y lugares: retos conceptuales y metodológicos para la geodemografía", Estudios Geográficos, Vol 69, No 264

RECAÑO, J. (2002), El espacio social y geográfico de los jóvenes en Cataluña, Papers de Demografia, 209

SÁNCHEZ , C. i DOMÍNGUEZ , M. (2001), "Anàlisi de l'estructura social de les comarques catalanes a partir de dades censals", Revista Catalana de Sociologia, 14, p.193-213.

SÁNCHEZ, J.E. i MORENO, D. (1997), Perfil sòcio-econòmic dels municipis catalans. Instruments per a la gestió, Barcelona, Fundació CIREM.

SILVA L. C., A. BENAVIDES i C. L. VIDAL. (2003). "Análisis espacial de la mortalidad en áreas geográficas pequeñas. El enfoque bayesiano". Revista Cubana de Salud Pública, 29(4): 314-322.

VIDAL, T. (dir) (1983), Atlas socioeconòmic de Catalunya, Barcelona.

VINUESA, J i altres (1994), Demografía. Análisis y proyecciones, Madrid, Síntesis